บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

บทนี้จะกล่าวถึง สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้กล่าวตามลำดับดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาระดับปัญหาการใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ของครูผู้สอน ใน 5 หมวด ดังนี้

หมวด 1 หลักการในการประเมินผลการเรียน

หมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน

หมวด 3 การตัดสินผลการเรียน

หมวด 4 การย้ายที่เรียน

หมวด 5 หน้าที่ของโรงเรียน

1.2 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ของครูผู้สอนตามตัวแปรต่อไปนี้

2.1.1 ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

2.1.2 ขนาดของกลุ่มโรงเรียน

2.1.3 ขนาดของโรงเรียน

2.1.4 ชั้นที่ปฏิบัติการสอน

2. สมมุติฐาน

2.1 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการใช้ระเบียบการประเมินผลแตกต่างกัน

2.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกลุ่มโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาการใช้ระเบียบการประเมินผลแตกต่างกัน

2.3 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการใช้ระเบียบการประเมินผลแตกต่างกัน

2.4 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีปัญหาการใช้ระเบียบการประเมินผลแตกต่างกัน

3. วิธีการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำนวน 310 คน จากโรงเรียน 155 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

<u>ตอนที่ 1</u> เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ขนาดของกลุ่มโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน และชั้นที่ปฏิบัติการสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

<u>ตอนที่ 2</u> เป็นแบบสอบถามปัญหาของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 เกี่ยวกับการใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ซึ่งแบ่งเป็น 5 หมวด ดังนี้

หมวด 1 หลักการในการประเมินผลการเรียน มี 12 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก 3.54 - 7.84 และค่าความเชื่อมั่น .9358

หมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน มี 21 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก 2.82 - 8.30 และค่าความเชื่อมั่น .9624

หมวด 3 การตัดสินผลการเรียน มี 9 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก 2.67 - 5.18 และค่าความเชื่อมั่น .9306

หมวด 4 การย้ายที่เรียน มี 6 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก 3.94 - 6.02 และค่าความเชื่อมั่น .8921

หมวด 5 หน้าที่ของโรงเรียน มี 6 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก 2.21 - 5.01 และค่าความเชื่อมั่น .9229

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยขอหนังสือจากภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และขอหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เพื่อขอความร่วมมือให้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและรวบรวมส่งคืนถึงสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ภายใน 15 วัน เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.4.1 หาค่าความถี่ และค่าร้อยละของแต่ละรายการในแต่ละตัวแปร

3.4.2 หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนเป็นรายหมวด และโดยภาพรวม และแปลความหมายตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

3.4.3 หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของแต่ละหมวดในแต่ละตัวแปร

3.4.4 หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนเป็นรายประเด็นและรายหมวด และแปลความหมายตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

3.4.5 ทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามสมมุติฐาน โดยหาค่าการทดสอบที (t-test) และหาค่าการทดสอบเอฟ (F-test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม

3.4.6 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ หลังจากพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยวิธีการของเชฟเฟ

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการประเมินระดับปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ปรากฏว่า ปัญหาของครูในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวดพบว่า หมวด 1 หลักการในการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นทุกหมวดอยู่ในระดับน้อย

4.2 ผลการประเมินระดับปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ของครูผู้สอนในแต่ละหมวดของแต่ละประเด็น ปรากฏผล ดังนี้

4.2.1 หมวด 1 หลักการในการประเมินผลการเรียนโดยภาพรวมครูผู้สอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าประเด็นที่มีปัญหาในระดับปานกลาง 5 อันดับแรก คือ การประเมินผลได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์ การใช้ผลการประเมินเพื่อวิเคราะห์หาข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของนักเรียน การที่ต้องทำการวัดผลและประเมินผลการเรียนทุกประเภท คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน การประเมินผู้เรียนด้านต่าง ๆ การประเมินผลอย่างต่อเนื่องหรือเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วยย่อย

4.2.2 หมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน โดยภาพรวมครูผู้สอนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีปัญหาในระดับปานกลาง 5 อันดับแรก คือ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมพฤติกรรมด้านต่าง ๆ การวินิจฉัยหาข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนจากผลการประเมิน การเลือกจุดประสงค์ที่สำคัญให้ครอบคลุมในการประเมินผลปลายภาคหรือปลายปีด้านต่าง ๆ การสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน

4.2.3 หมวด 3 การตัดสินผลการเรียน โดยรวมและทุก ๆ ประเด็น ครูผู้สอนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.2.4 หมวด 4 การย้ายที่เรียน โดยรวมและทุก ๆ ประเด็น ครูผู้สอนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.2.5 หมวด 5 หน้าที่ของโรงเรียน โดยรวมและทุก ๆ ประเด็น ครูผู้สอนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.3 ผลการประเมินระดับปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ของครูผู้สอนในโรงเรียนที่แยกตามขนาดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ขนาดกลุ่มโรงเรียน ขนาดโรงเรียน และแยกตามชั้นที่ปฏิบัติการสอน ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปรากฏว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอขนาดใหญ่ และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวด พบว่า ครูผู้สอนตามตัวแปรทุกขนาดและชั้นที่ปฏิบัติการสอนมีปัญหาสูงสุด 2 อันดับ เหมือนกันคือ หมวด 1 หลักการในการประเมินผลการเรียน และหมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน

4.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ของครูผู้สอนในโรงเรียนที่แยกตามขนาดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ขนาดกลุ่มโรงเรียน ขนาดโรงเรียน และแยกตามชั้นที่ปฏิบัติการสอน ตามสมมุติฐานข้อที่ 2.1-2.4 ปรากฏผลดังต่อไปนี้

4.4.1 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาแต่ละหมวด พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหา หมวด 1 หลักการในการประเมินผลการเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา

รายคู่ พบความแตกต่างอย่างไม่เด่นชัด ส่วนหมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน หมวด 3 การตัดสินผลการเรียน หมวด 4 การย้ายที่เรียน และหมวด 5 หน้าที่ของโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

4.4.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกลุ่มโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนโดยรวม และทุก ๆ หมวดไม่แตกต่างกัน

4.4.3 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาแต่ละหมวด พบว่า หมวด 3 การตัดสินผลการเรียน และหมวด 5 หน้าที่ของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับปัญหารายคู่ใน หมวด 3 การตัดสินผลการเรียน พบความแตกต่างอย่างไม่เด่นชัด สำหรับ หมวด 5 หน้าที่ของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วน หมวด 1 หลักการในการประเมินผลการเรียน หมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน และหมวด 4 การย้ายที่เรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนไม่แตกต่างกัน

4.4.4 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนโดยรวมและทุก ๆ หมวดไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจ ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ปัญหาการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ได้ปรับปรุงพัฒนา มีความชัดเจน เหมาะสมดีแล้ว ประกอบกับหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการแก้ปัญหาเพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ดังเช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา เมื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งประกาศใช้ปีละ 1 ชั้นในปีการศึกษา 2534 ประกาศใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และประกาศใช้ชั้นอื่น ๆ ในปีต่อ ๆ ไป จึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : คำนำ) โดยกำหนดให้มีการจัดอบรมครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 ทุกคนในปีการศึกษา 2534 นอกจากนี้ กรมวิชาการและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ส่งเสริมสนับสนุนโดยจัดพิมพ์เอกสารหลักสูตรเพื่อแจกจ่ายให้กับโรงเรียนอย่างทั่วถึงและมากพอโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เอกสารระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน และเอกสารคู่มือการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เพื่อให้ครูผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้า ด้วยสาเหตุดังกล่าวน่าจะมีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้ครูผู้สอนมีปัญหาการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมิน

ผลการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ธีรวุฒิ ประทุมมพรัตน์ และคณะ (2533 : 25-27) กล่าวว่า การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติของบุคคลจะช่วยให้การปฏิบัติงานได้ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวัสดิ์ จิตต์จนะ (2526 : 89) พบว่า ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลโดยทั่วไป ทั้งผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในระดับพอใช้เป็นส่วนใหญ่ และรองลงมาก็อยู่ในระดับค่อนข้างดี และ ไพโรจน์ ชูช่วย (2532 : 154) พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการวัดผล และประเมินผลอยู่ในระดับมาก ส่วน ดุสิต ลัคนาสิโรรัตน์ (2536 : 125-126) พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาในการใช้หลักสูตรด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย แต่ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ประไพ วัฒนพงษ์ (2524 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูมีปัญหามากในการสร้างเครื่องมือ มีปัญหาปานกลางในด้านความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติและการบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน และบุญเลิศ ปะระตะโก (2530 : 91) พบว่า ผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา และครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา มีปัญหาในการใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนพุทธศักราช 2524 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นโดยสรุปทุกหมวดในระดับปานกลาง และสมปอง ภูวรางกูร (2525 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า โดยส่วนรวมครูปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ครูประสบปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนในระดับปานกลาง และครูประสบปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนและการสอนซ่อมเสริมในระดับมาก

2. ปัญหาของครูในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนโดยรวมรายหมวดเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หมวด 1 หลักการในการประเมินผลการเรียน หมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน หมวด 4

การย้ายที่เรียน หมวด 3 การตัดสินผลการเรียน หมวด 5 หน้าที่ของโรงเรียน ทั้งนี้กรมวิชาการได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า การประเมินผลการเรียนยังคงยึดหลักการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ประเมินต้องรู้จักและเข้าใจนักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยต้องจัดให้มีการประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน ถ้านักเรียนคนใดไม่มีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ ต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม และการประเมินผลปลายภาค ปลายปี ให้เลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญโดยให้ครอบคลุมทั้งด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ (กรมวิชาการ, 2533 : 105) นอกจากนั้น กรมวิชาการยังได้กล่าวว่า ในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มุ่งเน้นกระบวนการการประเมินผลที่ครูผู้สอนจะต้องปฏิบัติให้เห็นชัดเจนว่าเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (กรมวิชาการ, 2533 : 86-87) จะเห็นได้ว่าตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนในส่วนของหลักการ และวิธีการประเมินผลการเรียนครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจน และเป็นการระหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องปฏิบัติอย่างจริงจังให้เห็นชัดเจนขึ้น และต้องปฏิบัติมากขึ้น ด้วยหลักการดังกล่าวน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้ครูผู้สอน มีปัญหาการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน หมวด 1 หลักการประเมินผลการเรียน และหมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียนสูงกว่าหมวดอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเลิศ ปะระตะโก (2530 : 79) ที่พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาเป็นอันดับหนึ่งในหมวด 2 วิธีประเมินผลการเรียน แต่โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาเป็นอันดับหนึ่งในหมวด 1 คือ หลักในการประเมินผลการเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาเป็นอันดับสุดท้ายในหมวด 5 คือ หน้าที่ของสถานศึกษา

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอขนาดต่างกันทั้งโดยรวมและรายหมวดไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ในข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีลักษณะโครงสร้างในการบริหารงาน ในการกำกับ ดูแล สนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียน มีความคล้ายคลึงกัน และจะต้องดำเนินงานภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์และนโยบายเดียวกัน และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุดในการนิเทศ ติดตาม แนะนำให้ความช่วยเหลือแก่ครูผู้สอนทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้และการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ซึ่งศึกษานิเทศก์ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอทุกขนาดมีการปฏิบัติงานในรูปแบบที่คล้ายคลึงกันและพอ ๆ กัน ดังเช่น ผลการวิจัยของ ถนอม สุขคำ (2537 : 118) พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานในอำเภอขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กหรือกิ่งอำเภอ มีปัญหาในการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้น วิจิตร อนวัชพันธ์ และวรรณพร กิรมย์รื่น (2536 : 7) ได้กล่าวถึงจำนวนศึกษานิเทศก์ในอำเภอหรือกิ่งอำเภอมีจำนวนตามขนาดของอำเภอ คือ อำเภอขนาดใหญ่ มีศึกษานิเทศก์อำเภอ 4 คน อำเภอขนาดกลาง มีศึกษานิเทศก์อำเภอ 3 คน และอำเภอขนาดเล็กหรือกิ่งอำเภอมีศึกษานิเทศก์ 2 คน ซึ่งเป็นการเฉลี่ยอย่างมีสัดส่วนกับปริมาณโรงเรียนในอำเภอนั้น ๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวน่าจะเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ปัญหาการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ของครูผู้สอนในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายหมวด ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ในข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการกำหนดกลุ่มโรงเรียนตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยได้กำหนดตามเขตพื้นที่และสภาพภูมิศาสตร์เป็นหลัก และการแบ่งขนาดของกลุ่มโรงเรียนแบ่งตามจำนวนของโรงเรียน สำหรับกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ซึ่งมีทั้ง 3 ขนาด แต่ทั้ง 3 ขนาด มีจำนวนโรงเรียนที่ใกล้เคียงกันมากประกอบกับการบริหารงานในการส่งเสริมและสนับสนุนทั้งระดับ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่จะใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยไม่ผ่านกลุ่มโรงเรียน และในการบริหารงานวิชาการจะมุ่งเน้นการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสำคัญ ด้วยเหตุผลดังกล่าวน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้ปัญหาการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุสิต สัคนาสิโรรัตน์ (2536 : 133) ที่พบว่า ครูที่อาศัยอยู่ในภูมิลำเนาต่างกันมีปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน และโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยรวม และหมวด 1 หลักการในการประเมินผลการเรียน หมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน หมวด 3 การตัดสินผลการเรียน หมวด 4 การย้ายที่เรียน ไม่แตกต่างกันไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ในข้อที่ 3 ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลาทุกคนได้รับการอบรมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การวัดและประเมินผลตามหลักสูตร

ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ก่อนสอนตามหลักสูตรดังกล่าว ประกอบกับครูผู้สอนร้อยละ 80 มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, 2536 : 1) ซึ่งมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องวัดและประเมินผลมาพอสมควร นอกจากนั้น โรงเรียนยังได้รับเอกสารระเบียบและคู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรทุกโรงเรียนล่วงหน้าก่อนใช้หลักสูตร ในจำนวนที่มากพอทำให้ครูผู้สอนมีเอกสารสำหรับศึกษาทำความเข้าใจในรายละเอียดและใช้ประกอบในการปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนใกล้เคียงกัน จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดุสิต ลัคนาศิโรรัตน์ (2536 : 137) ที่พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ประไพ วัฒนพงษ์ (2524 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และสุทธิพรรณ ไชยวงศ์ (2534 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนั้น เมื่อมองเป็นรายหมวด ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่า หมวด 5 หน้าที่ของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ จะมีปัญหาน้อยกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ในข้อที่ 3 ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน หมวด 5 หน้าที่ของโรงเรียน เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประเมินผลการเรียนต่าง ๆ ที่เป็นหลักฐานประจำชั้นเรียน และข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยมีรายละเอียดมากและมีความซับซ้อน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจและจัดทำให้เป็นปัจจุบันตามเวลาที่กำหนด ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านบุคลากร โรงเรียนขนาดใหญ่อย่างน้อยมี 2 ห้องเรียนในแต่ละระดับชั้น จึงมีจำนวนครูมาก ทำให้ครูผู้สอนมีโอกาสปรึกษาหารือกับเพื่อนครูผู้สอนในระดับชั้นเดียวกัน เพื่อทำความเข้าใจในการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน และสามารถจัดทำเอกสารประเมินผลการเรียนต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ประกอบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนใหญ่จะมีครูพิเศษสอนในบางกลุ่มประสบการณ์/วิชา ทำให้ครูผู้สอนประจำชั้นมีเวลาในการจัดทำเอกสารประเมินผลการเรียนได้มากขึ้น ในขณะที่ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนครูจำกัดเท่าชั้นเรียน จะต้องปฏิบัติการสอนประจำชั้นโดยสอนทุกกลุ่มประสบการณ์/วิชา ทำให้ครูผู้สอนมีโอกาสน้อยในการปรึกษาหารือกันและมีเวลาในการจัดทำเอกสารประเมินผลการเรียนต่าง ๆ น้อยกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ จากเหตุผลดังกล่าว จึงน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนหมวด 5 หน้าที่ของโรงเรียน น้อยกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิพรรณ ไชยวงศ์ (2534 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน โดยครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาน้อยกว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และ เทียรชัย นาคกสัด (2536 : 119) พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขนาด 2, 3, 4, 5 และ 7 มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล

การเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) โดยภาพรวมแตกต่างกัน โดยที่ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาน้อยกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และบุญเลิศ ปะระตะโก (2530 : 97) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กประสบปัญหามากในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลในเรื่องการจัดทำแบบระเบียนต่าง ๆ (ร.บ. 1-6) และการออกใบประกาศนียบัตร

6. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ในข้อที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรได้จัดมวลประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยจัดให้ยืดหยุ่นตามพัฒนาการของเด็กเป็น 3 ช่วง ช่วงละ 2 ปี โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จัดอยู่ในช่วงเดียวกัน (กรมวิชาการ, 2530 : ฌ) ซึ่งการจัดมวลประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครูผู้สอนจะต้องจัดให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรด้วย ประกอบกับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลาทุกคนได้รับการอบรมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ก่อนใช้หลักสูตร และเป็นการจัดอบรมร่วมกันระหว่างครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 เมื่อต้นปีการศึกษา 2534 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : คำนำ) ทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนที่เหมือนกันจากเหตุผลดังกล่าว น่าจะเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการที่พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน หมวด 1 หลักการในการประเมินผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน ซึ่งมีประเด็นที่ครูผู้สอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางสูงสุด 5 อันดับ คือ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมด้านต่าง ๆ การวินิจฉัยหาข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนจากผลการประเมินปลายภาคหรือปลายปีด้านต่าง ๆ การประเมินผลปลายภาคหรือปลายปีด้านต่าง ๆ การสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน แสดงให้เห็นว่า การใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนยังไม่บรรลุตามเป้าหมายสูงสุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรจัดให้มีการอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้เพิ่มขึ้น และสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในการจัดอบรมควรจัดในรูปของการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน

1.2 จากการที่พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ใน หมวด 5 หน้าที่ของโรงเรียน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารหลักฐานประจำชั้นเรียน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งกระบวนการบริหาร และกระบวนการนิเทศ ควรหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข และช่วยเหลือครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ดีขึ้น และถือเป็นเป้าหมายอันดับแรกเพื่อลดปัญหาดังกล่าว

1.3 เพื่อให้การใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของครูผู้สอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการประชุม อบรม สัมมนา แก่ผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 เพื่อให้สามารถปฏิบัติการนิเทศแก่ครูผู้สอนได้ โดยเชื่อว่าการนิเทศภายในเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาและช่วยเหลือครูผู้สอนให้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำได้อย่างทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยในลักษณะนี้หรือที่คล้ายคลึงกับการวิจัยนี้ ในจังหวัดอื่น ๆ และสังกัดอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน โดยใช้ตัวแปร ครูผู้สอนกลุ่มประสบการณ์ต่างกัน ครูผู้สอนชั้นที่ต่างกัน (ป.1-6)

2.3 ควรศึกษาปัญหาของครูในการใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ